

A Kúria a dr. Posta Attila ügyvéd által képviselt felperesnek az Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szalma Miklós ügyvéd) által képviselt alperes ellen ingók kiadása iránt a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság előtt G.20.224/2009. számon folyamatban volt perében a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Gf.IV.20.271/2011/4. számú jogerős részítélete ellen az alperes részéről 85. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

r é s z í t é l e t e t:

A Kúria a Győri Ítéltábla Gf.IV.20.271/2011/5. számú jogerős részítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 napon belül 1.000.000 (Egymillió) forint felülvizsgálati eljárási költséget és az államnak felhívásra 3.500.000 (Hárommillió-ötszázezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen a részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes a felperes szövetkezet tagja. A szövetkezet alapszabályának III. fejezet 19. pontja szerint a szövetkezet és a tag gazdasági együttműködése magában foglalja a tagok mezőgazdasági termelésének integrátori jelleggel történő megszervezését és elősegítését, továbbá gépekkel, eszközökkel, szaktanácsadással való ellátását és egyéb szolgáltatások biztosítását.

A 2006. február 15-én tartott igazgatósági ülésen a szövetkezet elnöke tájékoztatta az igazgatóságot, hogy a tagok közül többen, így az alperes is kész tagi hitel nyújtására. A szövetkezet 2006. március 31-i küldött közgyűlésén hozott határozat szerint a gépberuházások megvalósításához szükséges 110.000.000 forintos összeghez a szövetkezet az alapszabályban meghatározott feltételekkel tagi hitelt vesz fel. Az alperes erre figyelemmel a felperesnek 2006-ban és 2007-ben a gépek beszerzésére tagi hitelt nyújtott. A visszafizetésről és annak feltételeiről a felek között írásbeli megállapodás nem született, a felperes törlesztést nem teljesített.

A felperes közbeszerzési pályázat keretében 2006. május 8-án három darab traktort vásárolt 23.970.000 forint + ÁFA vételárért, a

traktorok a felperes rendelkezése szerint közvetlenül az alperes telephelyére kerültek leszállításra. 2006. május 20-án a felperes egy darab gyümölcsbetakarító-gépet vásárolt 21.127.000 forint + ÁFA vételáron, amely a felperes telephelyére került leszállításra. A felperes 2007. július 31-én kettő darab traktort vásárolt 19.800.000 forint + ÁFA vételáron, ezek átadására az eladó telephelyén került sor. A vételár kifizetése mindhárom alkalommal oly módon történt, hogy 45%-os önerőt fizetett a felperes, 55%-ot pedig a megigényelt állami támogatás fedezett. Az átvételt követően a felperes a gépeket az alpereshez szállította, aki azokkal tényleges termelő tevékenységet végzett. Az önerő fedezetét az alperes biztosította.

2007. augusztus 5-én a felek tárolási nyilatkozatot írtak alá, amelyben rögzítették: A gyümölcscrázó-gép a felperes tulajdona, az alperes vállalja, hogy a szezonon kívül a gépeket saját tárolóhelyén - a jó gazda gondosságával - tárolási díj felszámolása nélkül tárolja. A gépek ellenőrzését és esetleges elszállítását az alperes engedélyezi és azt semmilyen indokkal nem tilthatja meg. Az alperes a gépeket zálogba nem adhatja és nem ajánlhatja fel semmilyen pénzügyi kötelezettség fedezetére.

2007. december 1-jén a felek hasonló tartalommal kötöttek tárolási nyilatkozatot a perbeli öt darab vontató tárgyában.

A felperes 2008. augusztus 1-jén felszólította az alperest a perbeli berendezések kiadására, az azonban ettől elzárkózott.

A felperes keresetében a perbeli öt mezőgazdasági vontató és egy gyümölcscrázó-gép kiadására kérte kötelezni az alperest arra hivatkozással, hogy azok a tulajdonában állnak.

Az alperes kérte a kereset elutasítását. Álláspontja szerint azokat jogszerűen tartja birtokban, mert azok beszerzésére az alperes megbízásából, egy meghatározott célra nyújtott kölcsönrel és megbízással vegyes bizományi szerződés útján került sor. Tévedés illetve megtévesztés címén kifogást terjesztett elő a felperes által hivatkozott tárolási nyilatkozattal kapcsolatban.

Az alperes az eljárás során viszontkeresetet is előterjesztett, amelyben a felperest két darab gyümölcscrázó-gép kiadására, valamint 90.712.301 forint és törvényes mértékű kamata kártérítésként való megfizetésére, továbbá a gépekre kötött adásvételi szerződésből a felperest megillető jogok átengedésére kérte kötelezni. Másodlagosan annak a megállapítását kérte, hogy a felek között bizományosi szerződés jött létre, és őt illeti meg a berendezések birtoklásának és használatának, továbbá hasznosításának a joga, illetve, hogy a felperes a gépekre harmadik személyekkel kötött adásvételi szerződésből fakadó jogokat köteles neki átengedni attól az időponttól kezdődően, amikor a dolgok a forgalomképességüket visszanyerik.

Az elsőfokú bíróság részítéletével kötelezte az alperest, hogy a részítéletben felsorolt mezőgazdasági gépeket nyolc napon belül adja a felperes birtokába.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint az eljárás során a felperes bizonyította, hogy a per tárgyát képező mezőgazdasági gépek a tulajdonában állnak. Nem fogadta el az alperesnek azt a jogi érvelését, hogy önmagában a tagi kölcsön biztosításával tulajdonjogot szerzett. A perbeli ingóságok tulajdonjogát a felperes adásvétel útján szerezte meg. Önmagában az a körülmény, hogy az alperes a vételár egy részét kölcsönként a felperes rendelkezésére bocsátotta, megítélése szerint nem jelenti azt, hogy a dolog tulajdonjogát automatikusan megszerezheti. Az elsőfokú bíróság hivatkozott arra is, hogy a felek között bizományosi szerződés sem jött létre.

Az alperes által előterjesztett fellebbezés alapján eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást annyiban módosította, hogy a per tárgyát képező gépek beszerzéséhez szükséges önerőt az alperes bocsátotta a felperes rendelkezésére.

Egyetértett a fellebbezésben foglaltakkal abban, hogy az alperes által kihallgatni kért tanúk vallomásának érdemi értékelését az elsőfokú bíróság nem mellőzhette volna. Mindezek mellett úgy ítélte meg, hogy a bizonyítékok értékelése körében irányadó szabályok ez irányú sérelme azonban nem teremtette meg a részítélet hatályon kívül helyezésének az alapját. A hivatkozott tanúvallomásoknak a másodfokú eljárás során megtörtént - egyéb peradatokkal egybevetett - értékelése útján ezt az eljárási szabálysértést ugyanis kiküszöbölhetőnek találta.

A másodfokú bíróság e tanúvallomásokat is bevonta a bizonyítékok értékelésének körébe és ennek eredményeképpen megállapította, hogy az alperes szándéka arra irányult, a perbeli gépeken tulajdonjogot szerezzen. Megítélése szerint annak bizonyossággal való alátámasztására azonban a fentiek szerint immár teljes körűen értékelt adatok a kiegészített tényállás mellett sem voltak alkalmasak, hogy a felek között az alperes által állított tartalommal jött létre megállapodás.

A másodfokú bíróság osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját abban: a felperes az alperes által állított kötelezettségvállalásokról mentesen szerzett a berendezések felett tulajdonjogot, a gépek alperes részére való rendelkezésre bocsátására a felperes alapszabályában foglalt céljainak megvalósítása, a tagok gazdasági tevékenységének előmozdítása érdekében került sor.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a tárolási nyilatkozattal szemben előterjesztett megtámadási kifogás érdemi elbírálására ugyan nem került sor, ez azonban nem minősül olyan lényeges eljárási szabálysértésnek, ami a részítélet hatályon kívül helyezését megalapozná. Álláspontja szerint az ingók kiadása iránti igényel szemben az alperesi védekezés eredményessége nem a tárolási nyilatkozatok érvényességétől, hanem attól függ, hogy az alperes tud-e olyan jogcímet bizonyítani, amely számára a gépek birtoklására a felperessel szemben jogi lehetőséget biztosít. A felperes ugyanis nem a tárolási nyilatkozattal létrejött jogviszonyra, hanem tulajdonosi minőségéből fakadó jogaira alapította igényét. A tulajdonosi jogviszonyból kifolyólag attól függetlenül visszakövetelheti a Ptk. 115.§ (3) bekezdése alapján az alperestől a gépeket, hogy a tárolási nyilatkozatok ezen jogát külön deklarálják-e vagy sem. A nyilatkozatok kifogás útján való megtámadása a keresettel szembeni védekezésre tehát érdemben nem alkalmas.

A másodfokú bíróság utalt arra is, hogy amennyiben a felek közötti szerződés az alperes által állított tartalommal létrejött volna, akkor az, a jogszabály megkerülésével kötött ügyletnek minősülne és mint ilyen a Ptk. 200.§ (2) bekezdésébe ütközne, mert egy ilyen tartalmú szerződés arra szolgált volna, hogy a felek a perben vitás gépek tekintetében a jogszabályi rendelkezésekből fakadó tulajdon-átruházási korlátozást megkerüljék.

A jogerős részítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amely annak hatályon kívül helyezésére és az elsőfokú eljárás megismétlésének elrendelésére irányult. Felülvizsgálati kérelmében másodlagosan kérte a jogerős részítélet hatályon kívül helyezését és a felperes keresetének elutasítását, valamint a viszontkeresetben foglaltaknak megfelelő határozat meghozatalát.

Változatlanul hivatkozott arra, hogy a felek között bizományosi szerződés jött létre. Álláspontja szerint az eljárás során bizonyítást nyert, hogy a perbeli jogvitára okot adó jogviszony létrejöttét megelőzően 45%-os AVOP támogatás igénybevételével saját maga szerezte be a tevékenységéhez szükséges mezőgazdasági gépeket, ezért azok a tulajdonába kerültek. Állította, hogy az általa előterjesztett kifogást érdemben kellett volna elbírálni. Hivatkozott arra is, hogy a felek között létrejött atipikus bizományosi szerződés nem tekinthető a jogszabály megkerülésével kötött ügyletnek.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes a perbeli mezőgazdasági gépek mint ingó dolgok kiadása iránti igényét - tartalma szerint - a Ptk. 115.§ (3) bekezdésére alapította. Ezért a felperest terhelte annak a bizonyítása, hogy azok a tulajdonában állnak, illetve hogy azok tulajdonjogát korábban megszerezte. Az alperesnek pedig azt kellett bizonyítania, hogy azokon ő szerzett tulajdonjogot, vagy hogy a tulajdonossal szemben rendelkezik olyan jogcímmel, amelyre tekintettel ő a jogosult a birtoklásra és a használatra.

Az ügyben eljáró bíróságok a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárták és abból okszerű jogi következtetéseket vontak le, eljárásuk nem ütközik a Pp. 206.§ (1) bekezdésébe. A Kúria egyetértett a jogerős részítéletben foglaltakkal: a felperes az eljárás során bizonyította, hogy a perbeli ingóságok tulajdonjogát átruházás címén megszerezte és a tulajdonjog utóbb sem szállt át az alperesre.

A Kúria elfogadta az alperes érvelését annyiban, hogy a jogvita elbírálása szempontjából az európai uniós források terhére nyújtható támogatásokkal kapcsolatos jogi szabályozásnak nem volt jelentősége, az azokban foglalt rendelkezések megsértésével kötött ügyletek önmagukban nem minősülnek semmisnek, a szabálytalanul felvett támogatás legfeljebb a visszafizetés iránti igényt alapozhatja meg.

Az alperes azonban - amint erre a másodfokú bíróság helyesen utalt - nem tudta bizonyítani, hogy a felek között az állítása szerinti szerződéses megállapodás jött létre, amely alapján a felperes a saját nevében, de az alperes javára szerzett tulajdonjogot. Önmagából abból a körülményből, hogy az alperes a gépek tulajdonjogát utóbb meg kívánta szerezni és ennek érdekében a jogszabály által a felperes részéről megkívánt önrész anyagi fedezetét biztosította, továbbá, hogy a felperes a jogszabály által előírt elismerési tervébe az alperes kezdeményezésére, annak szükségletére figyelemmel került be a gépek beszerzését célzó támogatási cél, még nem tekinthető bizonyítottnak, hogy a felperes a beszerzés során bizományosként járt el, a beszerzésre a felek közötti atipikus bizományosi szerződés alapján került sor.

A fentiekből következően az ügy jogi megítélése szempontjából annak sem volt jelentősége, hogy tagi hitel alapján vagy más jogcímen került sor az alperes részéről a perbeli pénzeszközök átadására.

A Kúria álláspontja szerint nem volt jogszabálysértő a másodfokú bíróság eljárása, amikor a Pp. 252.§ (1) bekezdésére figyelemmel úgy ítélte meg, hogy az utóbb megkötött tárolási nyilatkozattal szemben az alperes által előterjesztett kifogás érdemi

elbírálásának a hiánya nem minősül az érdemi határozatra kiható súlyos eljárási szabálysértésnek. Ahogy erre a jogerős ítélet is helyesen utal: a nyilatkozat érvényességének akkor lett volna jelentősége, ha az alperes a birtoklás jogszerűségét arra alapította volna. Az alperes védekezését ezzel szemben arra alapította, hogy a per tárgyát képező gépeken tulajdonjogot szerzett. A felperes a tárolási nyilatkozatból eredően a perben nem érvényesített igényt, arra csak bizonyítékként hivatkozott. Ezért a kifogás elbírálása az ügy megítélése szempontjából is irreleváns volt.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a Pp. 274.§ (2) bekezdésére figyelemmel tárgyaláson elbírált határozatával a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján a rendelkezése tekintetében jogszabálysértés nélkül meghozott jogerős részítéletet hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati kérelem nem vezetett eredményre, ezért a Kúria - figyelemmel a 4/2009. (XII.14.) PK véleményben foglaltakra - a részítélettel véglegesen elbírált ingók kiadása iránti kereset vonatkozásában kötelezte az alperest a Pp. 270.§ (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére, amely a jogi képviselője munkadíjából áll.

Az alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján köteles a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az államnak megfizetni.

Budapest, 2013. február 6.

Dr. Orosz Árpád a tanács elnöke s.k., Dr. Kiss Gábor előadó bíró s.k., Dr. Csentericsné dr. Ágh Bíró Ágnes bíró s.k.

Sipos

a kiadmány hitelével:

bírósági ügyintéző